

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars Prima. De Ivrisdictione Et Foro Competenti. Pars Secunda. De Præeinentiis & Præcedentiis

**Luca, Giovanni Battista de
Coloniae Agrippinae, 1691**

Disc. XXIII. Tarentina jurisdictionis. De eadem materia, An scilicet subditi alicujus loci, vel partis diœcesis prætendere possint trahendos non esse extra proprios lares, sed ibi tantùm per ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74087](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74087)

T A R E N T I N A
JURISDICTIONIS
P R O
ARCHIEPISCOPO.
C U M
CLERO ET POPULO OPPIDI
M A R T I N Æ.

*Casus decisis per Sac. Congregationem
Concilii pro Archiepiscopo.*

De eadem materia, An scilicet subditi alijus loci vel partis diœcesis prætere-
dere possint trahendos non esse extra proprios
lares, sed ibi tantum per Episcopum
seu Vicarium particularem, eorum causas
cognosci debere.

S Y M M A R I V M.

- 1 **F**acti series.
- 2 Deciso Sac. Congregationis.
- 3 Ubi cessat magna incommoditas, omnino
injusta est præsentio subditorum, ne tra-
bantur extrâ lares.
- 4 Episcopus non potest concedere privilegia subditis,
ne extra lares trahantur, seu alias jurisdic-
tionem diminueret.
- 5 Prælati inferiores non possunt supplantare successo-
res, eosque obligare.
- 6 Etiam ipsemet, qui alienationem vel prohibitam
concessionem fecit, potest contravenire.
- 7 Imprudens consilium est privilegia & jura minus
iuta ad questionem in foro deducere.

DISCURSUS XXIII.

Eandem prætertionem, quam
in *Tyrasonen. disc. præcedenti*, ex
tot fundamentis & circumstan-
tiis, non improbabiler habebant
Incolæ & districtuales oppi-
di seu Archidiaconatus Cala-
tambii, satis improbabiler habebant quoque cle-
rus & populus Oppidi *Martina Tarentina Diœcesis*,
ut scilicet ex privilegiis per antecessores Archiepi-
scopos sibi concessis, extrâ proprios lares trahi
non possent, neque per Archiepiscopum, ejusque
Vicarium Generalem pro eorum causis, tam civi-
libus, quam criminalibus, ac aliis quibuscumque
evocari ad Civitatem seu alium residentiam & Tri-
bunalis locum, sed omnes causas prædictæ cogno-
scendæ essent in eodem loco per Vicarium parti-
cularem ibi deputari solitum; Adcoque hæc præ-
tertio crevit, ut ipsimet Archiepiscopo occasione
visitationis diœcesim peragranti, atque per aliquod
tempus in Oppido prædicto residenti, se oppone-
bant, ne per seipsum, vel per ejus Vicarium Gene-
ralem, eorum causas cognosceret, quasi quod pri-
vativa cognitio spectare deberet ad eorum Vica-
rium particularem; Et quamvis Archiepiscopus

per seipsum absque dubio hujusmodi omnino teme-
rariam prætertionem respuere atque compescere
potuisset, Ad abundantior tamen cautelam, oc-
casionem visitationis liminum, desuper consuluit Sac.
Congregationem Concilii, qua mandante partes
audiri, assumptaque desuper disputatione, pro Ar-
chiepiscopo prodiit resolutio, demandando solum
Vicario foraneo committi summariam cognitio-
nem causarum modici momenti, juxta communem
omnium aliarum diœcesum observantiam, à juris
communis etiam dispositione vel intentione re-
sultantem, ex auctoritatibus, de quibus in *di-
cta Tyrasonen. disc. præcedenti*, quas etiam in
ista controversia, scribens pro Archiepiscopo, de-
ducebam.

Et quidem cum deficerent, amplitudo diœce-
sis, asperitas, & notabilis distantia itine is fama di-
versi territorii, aliæque circumstantiæ, de quibus
in *dicta Tyrasonen.* quæ tamen nequæ in eo casu
de juris rigore sufficientes reputatæ fuerunt,
prorsus irrationabilis remanebat hæc prætertio,
cum hujusmodi Oppidum supponeretur distare à
Civitate, in qua Archiepiscopus residere, ac
Tribunal erectum habere solet, solo spatio 12. mil-
liarium, per iter planum, & ex qualitate regionis
satis commodum, undè propterea dicebam, quod
eram in casu præciso, de quo in *Tranen. coram
Pena inter suas dec. 1318.* ubi de consimili præten-
sione Oppidi, Civitatis nuncupatæ, *Baroli*, cum ta-
men in eo casu concurreret circumstantia conspi-
cua qualitatis loci, quæ proportionabiliter & com-
parativè ad Civitatem, in præsentem ad eò non con-
currebat.

Constituatur ex parte hujusmodi oppida-
norum fundamentum in privilegiis sibi concessis
per Archiepiscopos prædecessores, sed erat nimis
leve fundamentum, quoniam hujusmodi dismembra-
tiones seu diminutiones jurisdictionis, sapere di-
cuntur speciem alienationis cadentis sub *extravag.
ambitiosa* ut in his terminis jurisdictionalibus habe-
tur in *Acernen. Vicarii coram Orthobono dec. 210.* &
in eadem prima Julii 1652. *Bichio*, & de qua infra
disc. sequenti; Et generaliter de dismembratione
habetur benè deductum *apud Orthob. dec. 6. in Co-
men. dismembrationis coram Corrado dec. 224. par.
10. rec. & passim*, Multò magis ubi non agitur de
simplici divisione seu dismembratione jurium Ec-
clesiarum inferiorum, sed de scienda seu coar-
ctanda ipsa dignitate, ac jurisdictione Episcopali;
Undè si etiam in Principe Supremo denegatur po-
testas sciendi Coronam & concedendi inferiori-
bus Regalia majora ipsi Coronæ seu Principatui
infixa, ex iis quæ frequenter habentur *sub tit. de
feudis*, Multò minus & absque dubio id admitten-
dum est in Episcopis & Prælati inferioribus, qui
etiam in levioribus materiis, & ubi agitur de con-
cessionibus rerum merè temporalium, neque pos-
sunt supplantare successores independentè ab eis
venientes, ex iis quæ occasione investituræ abu-
sive seu gratiæ expectativæ de re plena habentur
deducta *sub tit. de de emphyt. in Fulginaten. disc. 1.*
Undè propterea hujusmodi concessionem remanent
merè personales, Quinimò etiam ab ipsismet
concedentibus, rectè sperni, ac impugnari pos-
sunt, saltem nomine Ecclesiæ, ut hodie recepram
& absolutam habemus conclusionem, de qua
dec. 94. par. 7. rec. & passim, ut ipsemet Prælati,
qui alienationem fecit, ne dum eam possit impugna-
re in petitorio, sed etiam in simplici possessorio ma-
nuten-

nutentionem vel reintegrationem petere valeat, adversus eum, cui ipsemet alienavit, quamvis ageretur de rebus merè temporalibus, multò magis in hac materia, in qua longè major juris resistentia concurrat, nedùm ob speciales prohibitiones, quæ in dicta extravag. & alibi per Pontifices factæ fuerunt super alienatione bonorum & jurium Ecclesiæ, sed etiam ob generalem dispositionem, vel rationem juris communis prohibentem ut supra, etiam in Principibus scissuram vel diminutionem propriæ dignitatis, undè metiendo voluntatem à potestate, dicendum est, hujusmodi concessiones remanere potiùs benevolas, & merè præcarias, ad ipsius concedentis nutum quandomcumque revocabiles, multò magis successoris.

Hinc proindè cum post disputationem jam habitam super consimili præensione, me consulisset clerus Oppidi *Corati*, instando pro assumptione judicii contra Archiepiscopum *Tranen.* nolentem consimilia prædesorum Archiepiscoporum privilegia observare, Consului, ut omninò ab hujusmodi assumpto abstinere, sed cum precibus ac verbis urbanis curaretur hujusmodi observantiam de facto obtinere, incutiendo solum cum hujusmodi privilegiis, & retroacta observantia verbaliter aliquem litis timorem, semper tamen effugiendo experimentum, Ad instar habentis sclopum in manibus absque pila seu globulo, vel gladium inutilem in vagina, cum similibus, Undè propterea sæpius experientia dedit, quod ex imprudentia, vel partium, vel defensorum & consulentium, amissa penitus fuerunt cum judiciali experimento illa jura, quæ cum clipeorum famæ & existimationis, taliter qualiter juxta temporum & superiorum oportunitates conservabatur, ut patet ex *Tolet.* & tot aliis jurisdictionalibus hoc tit. & in *Sypontina Cathedralitatis sub tit. de præmiuentis disc. 2.* cum similibus.

**ACERNEN. RESIDENTIÆ
ET VICARI I
PRO
CAPITULO CATHEDRALIS
CUM
EPISCOPO ET CLERO
OPPIDI MONTIS
CORVINI.**

Casus decisus per Sac. Congregationem Episcoporum & Regularium, & per Rotam pro Capitulo.

An Episcopus, neglecta residentia in Civitate & Ecclesia Cathedrali, illam habere possit, ac Tribunal erigere pro toto tempore in aliqua parte diocesis; Et quatenus id concedatur, An possit Capitulum Cathedralis prætendere, pro Civitate deputandum esse Vicarium Generalem independentem ab alio Vicario Generali assistente penes Episcopum.

Et de jurisdictione Capituli sede vacante, cum facultate deputandi Vicarium, An illa respectu loci, vel partis diocesis, esse possit penes Capitulum Collegiatæ vel clerum ejusdem loci, privativè ad Capitulum Cathedralis.

S Y M M A R I U M.

- 1 **F** Acti series.
- 2 **D**ecisio Sac. Congregationis circa residentiam Episcopi.
- 3 **D**e alio casu controversia circa jurisdictionem Capituli sede vacante.
- 4 **D**ecisio Sac. Congregationis in dicto alio puncto.
- 5 **E**piscopus non teneatur habere Vicarium Generalem & si velit non nisi unicum, etiamsi essent duæ dioceses.
- 6 **N**eque in hoc attenditur observantia, quia est actus facultativus.
- 7 **V**icarius particularis pro Civitate vel certo loco, etiamsi habeat titulum Generalis, in effectu est foranens.
- 8 **E**piscopus pro majori parte anni debet residere in Civitate & apud Cathedrali.
- 9 **I**ntemperies aeris vel alia incommoditas, an excuset Episcopum à residentia in Cathedrali.
- 10 **D**e interpretatione Conc. Trid. circa residentiam in Cathedrali, dum videtur verbis hortativis.
- 11 **D**ispositio extravag. ambit. de reb. Eccles. non alien. procedit etiam in juribus incorporalibus, & jurisdictionibus.
- 12 **S**ubalienatione prohibita, venit etiam transactio.
- 13 **D**e materia Beneplaciti Apostolici presumpsi ex lapsu temporis, quando intret necne.

D I S C. XXII.

Um parva diocesis *Acernen.* constituta sit ex ipsa exigua Civitate, quodam castro nuncupato *Gauro*, & ex parte, licet notabiliore, Oppidi *Montis Corvini*, quod juxta illius regionis usum, divisum est in plures pagos seu vicos, quorum aliqui sunt hujus diocesis, alii verò *Salernitana*, observantia dedit quod ob hujus loci majorem commoditatem, ac etiam aeris amœnitatem, ibi Episcopi residere pro majori tempore consueverunt, Ut autem Capitulum Cathedralis ipsaque Civitas in hoc acquiescerent, consueverunt Episcopi pro tempore, pro ipsa Civitate deputare Vicarium particularem, cum titulo & potestate Vicarii Generalis, & independentis ab alio Vicario Generali apud ipsos Episcopos residente; Cum autem modernus Episcopus dictam deputationem facere recusaret, evocando Canonicos Cathedralis ac reliquos de clero & populo Civitatis, etiam pro levibus causis ad dictum locum suæ residentiz, istam omninò deserendo apud Cathedrali, quam quandoque, activo præsertim tempore, prædecessores habere consueverant. Idcirco Capitulum prædictum recursum habere decrevit ad Sac. Congregationem Episcoporum & Regularium, principaliter & unice pro continuatione dictæ retroactæ observantiz circa deputationem Vicarii particularis pro ipsa Civitate, cum titulo & potestate Generalis ut supra, ita ut eorum causis extra proprios lares & ad præfatum locum residentiz ab Episcopo evocari non possent, Cumq; vel circa initia susceptæ Advocacionis, vel fortè dum adhuc indeterminatus huic pessimæ occupa-